

Stensträng i Fresta

Arkeologisk förundersökning av Fornlämning 188, Fresta-Smedby 5:1, Fresta socken,
Upplands-Väsby kommun, Uppland

Rapport PM 2008:14

Tina Mathiesen

Sammanfattning

Niclas de Jounge Byggkonsult planerar att bebygga fastigheten Fresta-Smedby 5:1, Upplands-Väsby kommun, Fresta socken, Uppland, med ett bostadshus. Inom området är fornlämning Fresta 188 belägen, varför Stockholms läns museum har utfört en arkeologisk förundersökning.

Fornlämningen utgörs enligt FMIS av en stensträng, ca 50 meter lång, 1-1,5 meter bred och 0,2-0,3 meter hög, huvudsakligen enkelradig (ställvis flerradig) och enskiktad av 0,2-1 m stora stenar. Förundersökningen utfördes 9-10 juni 2008.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet är beläget i en svag östlig sluttning nordväst om en moränhöjd och är beväxt med tät blandskog. Fornlämningen utgörs enligt FMIS av en stensträng, ca 50 meter lång, 1-1,5 meter bred och 0,2-0,3 meter hög, huvudsakligen enkelradig (ställvis flerradig) och enskiktad, av 0,2-1 m stora stenar. Ca 50 meter norr om stensträngen har det legat en stensättning och en rest sten, nu undersökt och borttagen (Fresta 63:1).

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen var att detaljkartera och dokumentera stensträngen och dess närmaste omgivning samt att lägga in resultatet på en kommunal grundkarta. Spår av olikheter i markanvändning samt eventuell odling i ytorna på båda sidor direkt intill stensträngen skulle också dokumenteras.

Tre schakt grävdes med maskin i direkt anslutning till stensträngen. Det nordligaste av schakten drogs igenom stensträngen i syfte att dokumentera dess uppbyggnad. En detaljkartering av stensträngen utfördes också samt en oculär besiktning av närområdet.

Stensträngens läge visade sig inte vara korrekt på ekonomiska kartan, vilket nu har rättats till.

Undersökningsresultat och tolkning

Lagerföljden i de tre schakten bestod av ett 0,1-0,2 m tjockt lager av mylla och mossor. Direkt under torvlagret påträffades morän blandat med beigebrun grusig mo. I inget av schakten kunde några spår av odling eller olikheter i markanvändning påvisas.

Stensträngens uppbyggnad konstaterades vara enskiktad och relativt grund belägen, ca 0,3 meter djupt. Stenarna var runda och 0,4-1 m stora. Den var 56 meter lång och 1-2,5 meter bred. I stensträngen ingick ett flertal markfasta stenblock och det kan tolkas som att den var uppbyggd mot dessa. I dess norra del observerades en 6 meter lång och 3 meter bred gren av stensträngen som sträckte sig vidare i nord-västlig riktning där den anslöt mot ett större stenblock. Lämningen utmynnade här i en terrassering belägen i en brant nordlig sluttning ned mot vägen. Stensträngens norra del var den mest synliga i terrängen. På tomten fanns tre friggebodar varav en var placerad på

stensträngens södra del. Den södra änden av fornlämningen bröts av en elgata och en fortsättning på stensträngen var här inte möjlig att följa, men den har sannolikt fortsatt söderut ett stycke in i skogsområdet.

Området nordöst om stensträngen som i princip begränsas av fastighetsgränsen är flackt och relativt stenfritt, varför denna i ett inledningsskede tolkades som att den kunde ha utgjort en odlingsyta. Dock framkom inga sådana spår vid schaktningen.

16 meter nordöst om stensträngens nordligaste del observerades en anläggning som kunde tolkas som ett odlingsröse. Detta var beläget i en flack, till synes stenröjd yta. Vid närmare besiktning kunde dock anläggningen avskrivas som en dumphög från modern tid.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr:	<i>431-08-39329</i>
Stockholms läns museum, dnr:	<i>2008:095</i>
Landskap:	<i>Uppland</i>
Kommun:	<i>Upplands-Väsby</i>
Socken:	<i>Fresta</i>
Ekonomiska kartans blad:	<i>1110e Fresta</i>
Typ av undersökning:	<i>Förundersökning</i>
Orsak till undersökningen:	<i>Bostadsbyggnation</i>
Undersökningsperiod:	<i>9-10 juni 2008</i>
Arkeologisk personal:	<i>Åsa Berger, Tina Mathiesen</i>
Arkivmaterial:	<i>Förvaras på Stockholms läns museum</i>

Bilagor

Stensträngen i profil, SSLM bildnr Lp2000-0401.

